

А. І. Суббот

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри публічного та європейського права
Київського міжнародного університету

О. С. Бісюк

кандидат юридичних наук, доцент, директор
ННІ міжнародних відносин та права
Київського міжнародного університету

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті досліджується роль державного фінансового контролю як ключового інструменту запобігання корупції в умовах трансформації публічного управління в Україні. Автори акцентують увагу на системному характері корупції, яка проникає не лише в державний, а й у приватний сектор, знижуючи ефективність функціонування інституцій, рівень довіри громадян до влади та інвестиційну привабливість країни. Визначено, що фінансовий контроль має не обмежуватися перевіркою законності використання бюджетних коштів, а також сприяти забезпеченню ефективності, економності та доцільності у сфері державних фінансів. Особливу увагу приділено міжнародному досвіду, ролі НАЗК та нормативно-правовому забезпеченню контрольних механізмів. Розкрито функції фінансового контролю: аналітичну, інформаційну, профілактичну та мобілізуючу. Встановлено, що фрагментація контрольних органів, застаріла законодавча база та відсутність чіткої інституційної архітектури суттєво знижують ефективність контролю. Зроблено висновок про необхідність формування єдиної інтегрованої системи фінансового контролю, заснованої на принципах відкритості, цифровізації, ризикоорієнтованого підходу та профілактики правопорушень. Запропоновано комплекс заходів з удосконалення контрольної діяльності, які сприятимуть посиленню антикорупційної політики та підвищенню фінансової дисципліни в державному секторі.

Ключові слова: фінансовий контроль, корупція, антикорупційні механізми, державні органи контролю, система, запобігання, суб'єкт фінансового контролю, фінансово-правова відповідальність, децентралізація, фінансова безпека, державне управління, прозорість, підзвітність.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації політико-економічної системи України корупція продовжує залишатися однією з найбільш загрозливих системних проблем, яка суттєво впливає на динаміку економічного зростання, функціонування публічної влади та рівень довіри суспільства до інституцій держави. Її багатовимірний прояв — від хабарництва до неефективного використання бюджетних ресурсів та ухилення від сплати податків — не лише ускладнює управлінські процеси, а й створює перепони для залучення зовнішніх інвестицій, посилення фінансової стабільності та євроінтеграційної перспективи України.

У продовження децентралізації в Україні, фінансовий контроль набуває нових акцентів, адже значна частина фінансових повноважень передається органам місцевого самоврядування. Це зумовлює необхідність адаптації механізмів контролю до нових умов державного управління на локальному рівні, зокрема щодо самостійності у формуванні місцевих бюджетів, їх розподілі та використанні. У цих умовах забезпечення фінансової прозорості та відповідальності стає визначальним фактором сталого розвитку територіальних громад.

У цьому контексті надзвичайно актуальним є формування ефективної системи запобігання

корупції, ключовою складовою якої виступає державний фінансовий контроль. Його призначення полягає не лише у перевірці дотримання законності у сфері використання публічних фінансів, а й у забезпеченні принципів доцільності, ефективності та економічності при розподілі і витрачанні бюджетних ресурсів. З огляду на міжнародні зобов'язання України та стратегічний курс на інтеграцію до європейського правового простору, пріоритетним завданням є запровадження прозорої фінансової політики, яка б передбачала системне зниження корупційних ризиків шляхом удосконалення контрольних процедур.

Для досягнення зазначених цілей необхідне функціонування незалежних і дієздатних органів фінансового контролю, здатних здійснювати неупереджений аудит і постійний моніторинг використання публічних коштів. Саме державний фінансовий контроль, як інституційний механізм протидії зловживанням, має забезпечити належний рівень фінансової дисципліни, дотримання бюджетного законодавства та відповідальність розпорядників коштів за результати своєї діяльності.

Одним із завдань такої системи є створення правових, організаційних та інструментальних умов для виявлення фінансових правопорушень на ранніх стадіях, що дозволяє не лише мінімізувати втрати бюджету, але й сформувати превентивний ефект, який зменшує схильність до корупційної поведінки. У цьому аспекті доцільно говорити про перехід від репресивної моделі до моделі попереджувального контролю, що базується на принципах публічності, відкритості, цифровізації та аналітичної оцінки ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансовий контроль в Україні розглядається як ключовий інструмент у боротьбі з корупцією, що викликає підвищений інтерес науковців і практиків. Теоретичні основи фінансового контролю були висвітлені у працях таких учених, як О.Д. Василик, Л.В. Гуцаленко, С.В. Ківалов, З.С. Гладун, Л.М. Касьяненко, А. Юхимчук та ін. Автори розглядають фінансовий контроль як комплексну функцію управління фінансами, що забезпечує законність, раціональність і ефективність використання бюджетних коштів.

Тоді як у дослідженнях Т.М. Мищенко, А.С. Майстренко, К.О. Назарова, А.А. Луста, В.В. Головач, Т.А. Головач, Т.М. Остапенко, В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, С. В. Василик, М. П. Кучерявенка акцентується увага на необ-

хідності впровадження міжнародних стандартів, удосконалення національного законодавства та підвищення прозорості аудиторських процедур як на державному, так і приватному рівнях.

Попри наявні напрацювання, залишається низка прогалин у практичному застосуванні фінансового контролю як елементу антикорупційної політики, що потребує подальших досліджень.

Мета статті – дослідити значення фінансового контролю як ключового елементу у системі протидії корупції в контексті трансформаційних процесів державного управління, обґрунтувати необхідність впровадження ефективних механізмів фінансового моніторингу та аудиту, а також проаналізувати потенціал їх адаптації до сучасних умов реформування публічного сектору.

Виклад основного матеріалу. Корупція становить одну з ключових загроз для сталого соціально-економічного розвитку України, адже вона підриває ефективність функціонування державних інститутів, знижує довіру громадян до влади та негативно впливає на інвестиційну привабливість країни. Водночас корупційні прояви не обмежуються виключно публічним сектором – вони проникають і в комерційне середовище, створюючи викривлення конкуренції та нерівні умови для ведення підприємницької діяльності.

За результатами Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI) за 2023 рік, Україна посіла 104-те місце серед 180 країн, що засвідчує наявність системних проблем у сфері боротьби з корупцією [1]. Такий показник не лише ілюструє поточний стан, але й підкреслює нагальну потребу в посиленні та переосмисленні антикорупційних заходів, зокрема у сфері фінансового контролю.

Закон України «Про запобігання корупції» визначає корупцію як широке поняття, що охоплює використання службових повноважень та пов'язаних з ними можливостей для отримання неправомірної вигоди [2]. Це включає як безпосереднє одержання або пропозицію/обіцянку вигоди для себе чи третіх осіб, так і схиляння до протиправного використання повноважень шляхом пропонування/надання такої вигоди.

Питання розмежування політичної корупції від інших її видів є предметом активного обговорення в українських наукових колах. Так, К. Турчинов [3] акцентує увагу на тому, що протиправні дії, які кваліфікуються як політична корупція, виникають у процесі політичної

діяльності. Це стосується організації та проведення виборів, виконання представницьких функцій членами політичних партій в органах законодавчої, виконавчої влади або місцевого самоврядування, а також випадків незаконного фінансування політичних партій.

Розвиваючи цю думку, М. Мельник [4] додає, що суб'єкти політичної корупції наділені політичною владою, а їхні дії спрямовані на досягнення політичних цілей. Водночас, І. Кушнар'єв [5] підкреслює, що такі особи використовують ввірені їм владні ресурси не в інтересах суспільства, а з метою особистого або корпоративного збагачення, що може проявлятися у вигляді додаткових голосів на виборах або нелегальних фінансових надходжень до партійної скарбниці.

Важливість фінансового контролю як інструменту боротьби з корупцією підтверджується міжнародними документами. Зокрема, пункт 5 статті 8 Конвенції ООН проти корупції [6] закликає держави-учасниці запроваджувати заходи та системи, які зобов'язують державних посадових осіб подавати декларації. Ці декларації мають містити інформацію про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи, а також про суттєві подарунки або прибутки, які можуть свідчити про конфлікт інтересів або неправомірну вигоду.

Провідні країни світу активно використовують фінансовий контроль як ключовий інструмент нагляду за фінансовими надходженнями державних посадовців. Це забезпечує прозорість їхньої діяльності, відкритість та підзвітність перед суспільством, сприяючи зміцненню довіри до державних інституцій та ефективній боротьбі з корупційними проявами.

Аналіз CPI виявляє парадоксальну тенденцію: держави, що імплементують значну кількість регуляторних норм щодо політичного фінансування (як-от Чеська Республіка, Румунія та Росія), часто сприймаються як такі, що мають найбільш корумповані політичні партії. Натомість, країни з відносно менш жорсткими заборонами стосовно стороннього фінансування партій, такі як Данія, Швеція, Швейцарія та Фінляндія, демонструють низький рівень сприйняття корупції. Ця ситуація свідчить про те, що наявність законодавчих обмежень та санкцій сама по собі не гарантує їх ефективного виконання. Основною причиною такого дисонансу часто є те, що зміни в антикорупційному законодавстві щодо фінансування політичних партій вносилися переважно як реакція на резонансні корупційні скандали, які вже отримали широкий суспільний розголос.

В Україні фінансовий контроль як інструмент запобігання корупції було запроваджено у 2014 році згідно з Законом України «Про запобігання корупції» [2]. Однак, незважаючи на законодавче закріплення, зміст цієї категорії наразі залишається законодавчо не визначеним, що створює певні складнощі у правозастосовній практиці. Основним суб'єктом, на якого покладається обов'язок здійснення фінансового контролю у цій сфері, є Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Ефективність його діяльності залежить від чіткості нормативно-правової бази та спроможності застосовувати передові світові практики. На тлі цих викликів, подальше дослідження сутності фінансового контролю вимагає звернення до його системних засад.

У загальному розумінні, система визначається як сукупність взаємопов'язаних та упорядкованих елементів, що утворюють цілісну структуру. У контексті фінансового контролю, це визначення зберігає свою актуальність, проте українська практика демонструє певні особливості. Варто зазначити, що в Україні наразі відсутня єдина, інтегрована система органів фінансового контролю. Існуючі органи фінансового контролю функціонують як декілька автономних підсистем, які, хоча й взаємодіють у випадках, передбачених законодавством, не об'єднані у цілісну інституційну архітектуру. Ця фрагментація може створювати певні виклики для забезпечення комплексності та ефективності контрольних заходів.

Незважаючи на відсутність єдиної інституційної архітектури, система фінансового контролю, як функціональне утворення, включає такі ключові елементи:

- нормативно-правове забезпечення;
- контролюючі суб'єкти;
- підконтрольні суб'єкти;
- процедура здійснення фінансового контролю;
- практика правозастосування.

Аналіз змісту чинного законодавства, що регламентує порядок здійснення державного фінансового контролю, у поєднанні з ґрунтовними дослідженнями науковців у цій галузі, дозволяє систематизувати ключові завдання, які стоять перед ним. Фундаментальним завданням є сприяння реалізації державної фінансової політики, що забезпечує своєчасне та повне виконання фінансових зобов'язань держави, є запорукою макроекономічної стабільності. Критично важливим для стабільності є гарантування збалансованості фінансових потоків, тобто гармоніза-

ція дохідних джерел та напрямів використання коштів відповідно до затверджених фінансових планів суб'єктів господарювання. Також необхідно виявляти внутрішні резерви зростання для збільшення централізованих фінансових ресурсів, що є важливим елементом максимізації державних доходів та підвищення фінансової стійкості. Пріоритетом є сприяння раціональному використанню ресурсів, забезпечення ефективного та ощадливого використання наявних фінансових ресурсів [7, с. 265], що безпосередньо впливає на продуктивність публічного сектору. Важливим завданням є контроль за виконанням бюджетів: організація та здійснення всебічного контролю за виконанням державного, місцевих бюджетів та бюджетів державних позабюджетних фондів за обсягами, структурою та цільовим призначенням є основою бюджетної дисципліни та підзвітності. Не менш важливим є забезпечення дотримання фінансового законодавства, моніторинг дотримання органами державної влади, державного управління та іншими суб'єктами фінансових правовідносин законодавчих приписів щодо управління державними фінансами, а також оперативне інформування відповідних органів про значні відхилення від них.

Також до завдань належить оцінка ефективності та доцільності витрат, що включає комплексну оцінку ефективності, результативності, економності та доцільності витрачання бюджетних коштів і використання державної власності, а також грошових фондів, що належать державі або залишаються у суб'єкта фінансових відносин у зв'язку з наданими податковими пільгами, отриманням державних кредитів чи позик під урядові гарантії. Важливим аспектом є підвищення відповідальності органів влади, сприяння підвищенню ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту інтересів держави та її громадян шляхом посилення відповідальності цих органів та їх посадових осіб за виконання покладених на них обов'язків у сфері обігу бюджетних коштів. Необхідно також забезпечувати надходження до бюджету, контролюючи своєчасне та повне надходження до дохідної частини державного бюджету податкових, митних та інших платежів, що формують його фінансову основу. До завдань також відноситься оцінка діяльності розпорядників коштів, що є ключовим інструментом підвищення продуктивності та прозорості використання публічних ресурсів, а також перевірка майнового стану та використання майна державними підприємствами та бюджетними установами.

Додатково, до завдань державного фінансового контролю входять запобігання відхиленням від нормативних показників, тобто превентивні заходи щодо попередження відхилень від нормативних показників управління державними фінансами, які можуть негативно вплинути на ефективне, законне та результативне управління ними на державному рівні з боку підприємств, установ та організацій, інших суб'єктів фінансових відносин. Важливим є контроль за обліком та звітністю, що передбачає перевірку достовірності ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності всіма підконтрольними установами [8]. Серед завдань також є підвищення фінансової дисципліни та виявлення резервів – проведення системних заходів з метою підвищення фінансової дисципліни та виявлення резервів зростання публічних фінансових ресурсів. Суттєвим є оцінювання якості адміністративних послуг, що надаються органами державної влади і державного управління, іншими суб'єктами фінансових відносин, а також здійснення функцій контролю і нагляду за станом виконання завдань відповідно до чинного законодавства. Нарешті, державний фінансовий контроль має на меті оптимізацію норм управління та розробку стандартів, що включає визначення шляхів оптимізації норм управління державними фінансами та розробку уніфікованих стандартів для системи контролю державних фінансів.

Розгалужений перелік завдань, що стоять перед державним фінансовим контролем у сфері обігу бюджетних коштів, забезпечує досягнення його основної мети. Реалізація цих завдань здійснюється через виконання низки функцій, які визначаються суспільними інтересами та спрямовані на забезпечення безперервного спостереження і перевірки діяльності об'єктів управління. Вони також дозволяють виявляти причини порушень законодавства, керувати процесом розподілу та споживання суспільного продукту, а також ефективного використання фінансових ресурсів [9, с. 210]. Саме через функції найповніше проявляється сутність державного фінансового контролю у досліджуваній сфері при його практичному застосуванні, розкриваючи сукупність економічних взаємовідносин між суб'єктами контролю (державними органами влади, юридичними та фізичними особами) щодо здійснення контрольних заходів, спрямованих на забезпечення функціонування суб'єктів господарювання та ефективного використання бюджетних коштів.

У сучасній науковій думці відсутня єдина позиція щодо повного переліку функцій, притаманних державному фінансовому контролю. Нижче наведено існуючі погляди дослідників на цю проблематику:

- аналітична функція, що передбачає глибокий аналіз та вивчення виконання

- чинного законодавства щодо використання коштів державного бюджету; виявлення відхилень у формуванні доходів і витрат суб'єктів фінансової діяльності, а також у фінансовій діяльності державних інститутів (міністерств, відомств та інших органів);

- інформаційна функція, яка полягає у забезпеченні того, щоб інформація,

- отримана внаслідок здійснення контролю, слугувала основою для прийняття необхідних управлінських рішень та вжиття заходів реагування відповідно до встановлених норм, що сприятиме належному функціонуванню суб'єктів господарювання;

- профілактична функція спрямована на виявлення фактів та умов, що

- сприяють порушенню норм і стандартів, встановлених законодавчими та нормативно-правовими актами;

- мобілізуюча функція забезпечує усунення суб'єктами господарювання

- наслідків допущених порушень, умов, що їм сприяли, а також розробку організаційно-правових заходів для недопущення порушень на інших об'єктах державного регулювання та запозичення позитивного досвіду у сфері контролю обігу бюджетних коштів у діяльності підконтрольних установ.

Окремої уваги заслуговує питання фінансово-правової відповідальності як одного з ключових механізмів забезпечення ефективності фінансового контролю в умовах трансформації системи публічного управління та поглиблення бюджетної децентралізації. У сучасних умовах така відповідальність має розглядатися не лише як форма реагування на виявлені фінансові правопорушення чи зловживання у сфері публічних фінансів, а й як превентивний інструмент, що формує високі стандарти фінансової поведінки суб'єктів владних повноважень.

Фінансово-правова відповідальність повинна охоплювати як дисциплінарні, так і майнові наслідки неналежного виконання бюджетних зобов'язань, недотримання норм фінансового законодавства, нецільового використання бюджетних ресурсів або перевищення повноважень у процесі управління коштами. У цьому

контексті важливим є впровадження дієвого механізму фіксації порушень, забезпечення належної доказової бази та встановлення чітких меж відповідальності конкретних посадових осіб і органів влади.

У процесі децентралізації, коли на місцеві бюджети покладається все більше функцій і фінансових повноважень, значення фінансово-правової відповідальності лише зростає. З одного боку, це стимулює підвищення фінансової дисципліни на місцевому рівні, з іншого — вимагає побудови ефективного механізму контролю з боку центральних і регіональних органів. У цьому аспекті актуальним є створення єдиного реєстру порушень бюджетного законодавства та вдосконалення порядку притягнення до фінансово-правової відповідальності як органів місцевого самоврядування, так і посадових осіб органів виконавчої влади.

Незважаючи на визначену роль та багатовекторність функцій державного фінансового контролю, його практична реалізація в українських реаліях стикається зі значними перешкодами. Аналіз ефективності функціонування системи фінансового контролю у державному управлінні України виявляє наявність низки значних проблемних аспектів, що ускладнюють її становлення та повноцінне здійснення. На сучасному етапі розвитку, система державного фінансового контролю в Україні характеризується недостатнім рівнем правового, інформаційного, організаційного, комунікативного, інституційного та методологічного забезпечення.

До ключових недоліків законодавчого характеру належить відсутність комплексного та цілісного законодавчого підґрунтя для формування єдиної системи фінансового контролю. Це проявляється у нечіткості визначення переліку органів та суб'єктів, яким делеговано право на здійснення спеціалізованого державного фінансового контролю, а також у недостатній регламентації їхнього статусу, функцій, повноважень, взаємовідносин та підзвітності.

Крім того, значна частина нормативно-правових актів, що регулюють діяльність спеціалізованих органів фінансового контролю, є суперечливими. Ця обставина об'єктивно зумовлена їхньою застарілістю та невідповідністю актуальним вимогам сьогодення, що негативно впливає на ефективність правозастосовної практики. Якість нормативно-правових актів з бюджетного контролю також залишається недосконалою. Нечіткість формулювання норм призводить до їх неправильного тлумачення.

чення під час здійснення контрольних заходів, а також при реалізації прав та обов'язків суб'єктів контролю. Однією з причин таких юридичних колізій є недостатня участь контролюючих органів у процесі розробки нових та вдосконалення існуючих нормативно-правових актів щодо державного фінансового контролю, формування, розподілу та використання бюджетних коштів, а також здійснення заходів із запобігання фінансовим порушенням.

Серед організаційних недоліків слід виділити відсутність чіткого та вичерпного переліку органів, на яких покладено здійснення державного фінансового контролю в Україні, та відповідно, їхніх повноважень. Це призводить до нереалізованості наданих органам державного фінансового контролю можливостей щодо організації та здійснення контрольних заходів. Незважаючи на те, що Конституцією України та чинними нормативно-правовими актами частково регламентовано повноваження та функції цих органів у сфері державного фінансового контролю, відсутність загального рамкового нормативно-правового акта, який би визначав завдання кожного виду контролю та моделював систему контролюючих інституцій відповідно до поставлених цілей, є значною прогалиною. Наслідком цієї ситуації є дублювання функцій та паралелізм у роботі контролюючих органів різних рівнів, а також надмірне перевантаження окремих об'єктів ревізіями та перевітками.

Розуміння цих елементів є критично важливим для подальшого аналізу та розробки пропозицій щодо вдосконалення системи фінансового контролю в Україні, спрямованих на подолання існуючої фрагментації та посилення її дієвості.

Висновки і пропозиції. Проведений аналіз виявив, що, незважаючи на законодавче закріплення фінансового контролю як інструменту запобігання корупції в Україні, його ефективність обмежується низкою системних недоліків. Відсутність єдиної, інтегрованої системи органів фінансового контролю, фрагментація законодавства, його застарілість та нечіткість формулювань, а також організаційні та методологічні прогалини суттєво перешкоджають його повноцінному функціонуванню. Недостатня визначеність повноважень контролюючих органів, дублювання функцій та низький рівень попе-

реднього та поточного контролю є основними викликами.

Список використаних джерел:

1. Індекс сприйняття корупції у світі. Transparency International: Головні показники в CPI-2023. 2023. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 27.10.2024).
2. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 №1700-VII. Дата оновлення: 09.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n2> (дата звернення: 05.08.2024)
3. Турчинов К.О. Політична корупція: причини виникнення та правові механізми її протидії. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2017. № 3. С. 19-23. URL : <https://surl.li/xmaddo>
4. Мельник М.І. Політична корупція: сутність, чинники, засоби протидії. Національна безпека і оборона. 2009. № 7. С. 67–72. URL: <http://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/politichna> (дата звернення: 05.08.2024).
5. Кушнар'ов І. В. Політична корупція: порівняльно-політологічна концептуалізація: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Видавництво «Юридична думка», 2018. 408 с. URL: http://idpnan.org.ua/files/kushnarov-i.v.-politichna-korupsiya-_porivnyalno (дата звернення: 05.01.2022).
6. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003. Дата ратифікації Україною: 18.10.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 05.01.2022).
7. Майстренко А. С., Назарова К. О., Луста А. А. Місія та соціально-економічний потенціал антикорупційного аудиту компанії в умовах євроінтеграції. Бізнес Інформ. 2023. № 10. С. 265–269. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001458704> (дата звернення: 10.10.2024).
8. Піхоцький В.С. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00 .08. Львів, 2015. 435 с. URL: https://www.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/12/dis_pihotskyi.pdf.
9. Гупаловська М.Б. Бюджетний контроль в умовах ринкової економіки України. Дис. канд.екоп. наук: 08.00.08. Тернопіль: 2012. 210 с.

Subbot A. I., Bisyuk O. S. The role of financial control in the formation of mechanisms for combating corruption in the context of the transformation of public administration

The article examines the role of state financial control as a key tool for preventing corruption in the context of the transformation of public administration in Ukraine. The authors focus on the systemic nature of corruption, which penetrates not only the state, but also the private sector, reducing the effectiveness of the functioning of institutions, the level of public trust in government, and the country's investment attractiveness. It is determined that financial control should not be limited to checks on the legality of the use of budget funds, but also contribute to ensuring efficiency, economy, and expediency in the field of public finances. Special attention is paid to international experience, the role of the National Audit Office and the regulatory and legal support of control mechanisms. The functions of financial control are revealed: analytical, informational, preventive, and mobilizing. It is established that the fragmentation of control bodies, outdated legislative framework, and the lack of a clear institutional architecture significantly reduce the effectiveness of control. The conclusion is made about the need to form a single integrated financial control system based on the principles of openness, digitalization, risk-based approach and prevention of offenses. A set of measures to improve control activities is proposed, which will contribute to strengthening anti-corruption policy and increasing financial discipline in the public sector.

Key words: financial control, corruption, anti-corruption mechanisms, state control bodies, system, prevention, subject of financial control, financial and legal responsibility, decentralization, financial security, public administration, transparency, accountability.